

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

" 1/2 " 1 " 60 "

" 1/4 " — 90 "

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

" 1/2 " 3 "

—0—

Numeri singuratici se vând
 în Cluj cu 5 fileri, în alte
 locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE

se plătesc după mărirea locului ce ocupă; fiecare cm. □ costă odată 10 fil., de 2 ori 8 fil., de 3 și mai multe ori 6 fileri.

ADRESA:

"RĂVAȘUL"

CLUJ, — KOLOZSVÁR
 6. JÓKA-UTCZA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Primirea Episcopului Dr. Hossu în Coroeșteni de Jiu.

puterile, și imnul isbucnește furios, ca o răsbunare. Dar necreștinii sunt mai mulți și sbiară mai tare, ba ei cântă și cu picioarele... Destul, că cei mai cu minte au trebuit să cedeze, și creștinii au trebuit să abstea de a mai ruga pe Dzeu să binecuvinte pe Maghiar...

S'a întâmplat astfel pentru întâia oară în Cluj, în »Kincses-Kolozsvár«-ul cel atât de grozav față cu Români, că Maghiarii, toți patrioți veritabili, nu și-au putut cânta imnul lor național în ziua celui dintâiu rege maghiar, în ziua Sfântului Ștetan. Și cei ce au împedecat în

Semnele vremii.

La 20 August n. sărbătoarea *Sftului Stefan*, întâiul rege al Ungariei, s'au petrecut aici în Cluj, sub ochii nostri lucruri, cari sunt vrednice să le punem în atențiunea oamenilor gânditori, cu atât mai virtos, că ziarele noastre — nu știu din ce pricină — n'au băgat în seamă acest însemnat incident, s'au au trecut ușor preste el.

S'a fost înființat aici, — după-cum la vremea sa și noi am încrestat — așa numita *reuniune a muncitorilor creștini*. Inițiatorul și sufletul acestei grupări fusese un tiner preot catolic, care înse curînd după pornirea mișcării s'a tras la o parte și a lăsat în locul seu pe un tiner mirean. »Reuniunea muncitorilor creștini« s'a întărit bi-nișor în scurtă vreme, și la 20 August, — sărbare creștină și patriotică tot odată, — s'a încercat să dea o probă despre existența sa.

A anunțat o adunare publică în sala de gimnastică (Torna-vivoda) locul obicnuit al adunărilor socialiste. Aci avea să se facă botezul publicității pentru tinera reuniune; aci avea să se inaugureze steagul ei, un steag, pe care să se vadă contopite în bună armonie simboalele naționalismului și creștinismului, tricolorul și sfânta cruce.

Trebue să o spunem înainte, că ne-am bucurat de aceasta pornire, iscată între concetățenii nostri Maghiari. Cu toate escesele naționalismului unguresc față cu noi, ne-am bucurat că în sfârșit Ungurii încep a se curăți de elementele acelea dubii, cari s'au furișat din tabere străine sub steagul unguresc, și cari totdeauna erau mai turbate, mai furioase, împotriva noastră, pentru-că în ele se întâlnea ura milenară a jidovismului, împotriva creștinilor cu ura

de rasă îndreptată în contra nema-ghiarilor.

Respectăm cu drag simțemintele naționale ale fiecărui popor. În alipirea fiește căruia cătră neamul seu, cătră istoria și tradiția sa națională, vedem ceva religios, ceva din evlavia ce fii o au și după legea lui D-zeu trebuie să o aibă, față cu părinții și moși-strămoșii lor. Naționalismul curat, și fără escese, e de adreptul împlinirea poruncea aceleia din decalog, care zice: *cinstește pe tatăl-tău și pe mamă-ta!*

Eată de ce, cu toate necasurile, ce zilnic ne pricinuește politica șovinistă maghiară, ne cădea așa de bine să vedem o grupare neaoșe ungurească manifestând sentimentele sale naționale sub steagul roșu-alb-verde, împotriva jidovilor internaționali.

Dar ce se întâmplă?! — Adunați în sala cea mare de gimnastică, ceata Maghiarilor social-creștini se găsește în fața unei mulțimi de Maghiari social-democrați, cei mai mulți semiți ori semitofili. Cele două tabere se privesc față în față, ca »Balcanul și Carpatul«, în frumoasa poezie alui Alexandri al nostru. Creștinii purtau cocarde de tricolor național-maghiar, (toți erau unguri veritabili) ceialalți purtau semnele revoluționare ale socialismului, cocardă roșie.

E vorba să se înceapă adunarea — conform programului — cu imnul național unguresc: »Isten áldd meg a magyart!« (Doamne binecuvîntă pe Maghiar). Dar de unde? Când corul »creștinilor« intonează primul acord — mulțimea păgânilor și jidanilor, ca într'un cor formidabil, începe »Marseilleza«, marșul revoluționar al socialiștilor, și înăbușe total imnul religios-național al Maghiarilor.

Indignați de pășirea aceasta provocătoare, creștinii își încoardă toate

mod așa de violent și îndrăsneț aceasta manifestație, n'au fost niște »valahi trădători de patrie«, nici niște agitatori naționaliști, ci »patrioți«, de aceia, cari zi de zi sfidează patriotismul nostru cel curat, și ne profanează cele mai sfinte sentimente ale noastre — în ziaristica lor, cu care stăpânesc țara.

N'a fost destul nici atâta. Era la ordinea zilei alegerea unui președinte al adunării. Și de abia s'a făcut propunerea... a isbucnit din pepturile tuturor ca o furtună numele celui dorit de »majoritatea adunării«, numele șefului *socialiștilor* jidani din Cluj, nume de altfel foarte patriotic sunător »Tatay«. Și era să se întempe culmea ridicolului, ca să aleagă de președinte al unei adunări *social-creștine* pe cel mai fanatic *social-democrat!* Comisarul poliției înse, vîzînd că între astfel de împrejurări cauza creștină nu numai se zădărnicește, dar se mai face și de rîs, a disolvat adunarea.

În curînd după aceea am vîzut o jalnică procesiune trecînd peste piața Széchenyi din Cluj. În frunte mergeau niște fetițe îmbrăcate în alb; duceau un steag frumos cu insignii creștine. Urmau apoi doi cu doi, muncitorii bărbați și femei, tineri și bătrâni, un și-reag lung de muncitori necăgiți, cari de bună seamă simțesc mai mult ca ori cine altul, înrîurița rea ce o are capitalul jidovesc asupra bieților industrieși, cari nu mai pot trăi, ba nici tîngi de concurența necinstită ce li-o fac fabricile jidovești. În fruntea și la sfîrșitul conductului mergeau polițiști călări. Doar caili neștiutori și neastîmpărați făceau zgomot cu copitele lor, acoperind tăcerea dureroasă cu care acești muncitori se întorceau, ca niște bătuți, de pe câmpul de luptă, ca retrași în localul clubului lor de lângă »casa lui Matia«, să mediteze asupra adâncurilor de în-

teles, ce aveau cele ce li-se întem-
plaseră.

Când am văzut convoiul acesta
jalnic — pe care era întipărită durerea
— nu știam încă ce s'a întâmplat; mi-
au atras înse atențiunea și îmi făceau
impresia unor oameni, cari vin dela o
înmormântare...

Oare ce au înmormântat ei? Causa
muncitorilor creștini? — ori stăpânirea
liberalismului jidovesc, care s'a cocoțat
asupra acestei nenorocite țări, sub atâ-
tea și atâtea forme, mai pe urmă sub
forma socialismului...?

S'a înmormântat oare *naționalismul*
unguresc, ori *internaționalismul* jido-
vesc, care a fost patriotismul monopoli-
sist în Ungaria, dar care s'a demascac
acum? Nu știu; D-zeu știe. Lucru înse
mi-se pare vrednic de încrestat la ră-
vașul vremii.

După deruta pățită în sala de gim-
nastică, s'a repetit scandalul și în foi.
Toate fițuicele de un crișar din Cluj, —
până la kossuthistul ziar »Ujság«, au
batjocorit pe muncitorii creștini și au
luat partea socialiștilor. Jurnalele mai
serioase însă, »Ellenzék« și »Nemzeti
Hírlap« (una opozițională, alta guver-
nementală) s'au pus pe partea crești-
nilor, și cu toată sfiiala obicinuită la
ziarele ungurești, când e vorba de a
atinge pe Jidovi, au reflectat foarte se-
rios asupra *urmărilor* acestei întâmplări.

Și ce a urmat? În câteva zile s'au
încris printre membri reuniunii creștine
a muncitorilor bărbați distinși și cu po-
siție, ca o demonstrație vedită în po-
triva elementelor necreștine și interna-
ționale.

— Intre acești bărbați sunt oameni ai
guvernului, ca contele *Béldy*, fișpanul
comitatului, proprietari, ca *Nagy Gábor*,
naționaliști escesivi, ca *Dr. Apáty*, fostul
rector al universității *Hangay Oktáv*,
și alții. Dar sunt printre ei *catolici*,
reformați și *unitari*, și asta e și mai
de remarcat. Se dovedește astfel ca o
minciună vorba socialiștilor, cari zic, că
mișcarea social-creștină ar fi opera cle-
ricalilor, sau a popilor catolici. Vor tre-
bui deci să vadă socialiștii, că îndră-
sneala și cruzimea lor atinge coarde
mai groase decât cele confesionale, și
că toate elementele sănătoase, din toate
confesiunile creștine, se simt jignite în
cele mai delicate ale lor simțeminte,

prin provocătoarea atitudine a jidovilor
socialiști.

Noi Români stăm însă la o parte,
ca privitori, față cu aceasta luptă ce
se încinge. Simpatia noastră pentru
causa creștină ne-ar mâna în mod fi-
resc spre cei atacați de socialiștii inter-
naționali, dar ne reține bruscheta cu
care am fost tratați totdeauna și pe o
formă, de toți aceia cari azi se încaieră
de luptă. Știm, că pricina cea mai mare
a persecuțiilor, la cari am fost și
suntem espuși, este ziaristica jidovească,
aceea ziaristică, care azi palmuiește și
pe Maghiari în față dacă mai țin la regele
lor sfânt și la principiile creștine. De
aceea ne pare bine, că în sfârșit compa-
trioții noștri încep a cunoaște, în adevă-
rată lumină, pe cei ce îi asmuțau împo-
triva noastră; dar așteptăm, la o parte,
desvoltarea lucrurilor și repararea trecu-
tului, care *trebuie* să urmeze. Avem nă-
dejde că trebuie să urmeze, cu nece-
sitate fizică.

»Liberalismul« acela fals, care ne-a
»fericit« pe noi de atâta timp, ațitând
puterea statului împotriva noastră, și
presentându-ne pe noi ca dușmani ai
patriei, pentru ca să nu se observe
trebșoarele jidovești, — »liberalismul«
acesta a produs în țară socialismul spe-
cific jidovesc, care s'a înstăpânit la noi
pe conștiința masselor nepricepătoare,
și care bruschează azi și biserica creș-
tină, de ori ce confesiune ar fi, și simțul
național al tuturor popoarelor din patrie.

Oare înțelege-vor bărbații de stat ai
Ungariei, că e timpul suprem, să se
oprească în cale, și să iee altă direcțiune
politică, ori vor continua a descreștina
instituțiunile publice și a favoriza jido-
vismul internațional, care cu atâta pre-
facere a știut juca rolul patriotului
patentat? Nu știm; proiectul lui *Berze-
viczy*, care tinde a lua școalele din
mâna confesiunilor, sub un pretecest fals,
dar sub specioasa etichetă patriotică,
dovedește contrarul.

Dar lucrurile ce am relevat ca pe-
trecute aici în Cluj, par totuși potrivite
semne ale vremii, care ne-ar lăsa să
nădejduim, ori cât de cu greu ne vine
a crede, că doară-doară, totuși își
vor deschide ochii înțelepții noștri com-
patrioți, și vor face o *schimbare de
sistem politic*. Dela aceasta atârnă tot
viitorul. Suntem la răspântie. Va trebui să

aleagă între noi, și între ei, între creștinii,
cari ne iubim patria și neamul, și între
jidovii, cari își bat joc de tot ce popoa-
rele creștine au mai scump, și sfânt, și
cari de fapt sub masca patriotismului
șovinist lucrează pentru întemeierea
împărăției universale a semitismului, în
care mai cred cu un fanatism ce crește
văzând cu ochii.

Domnii și stăpânitorii se înțelegă
semnele vremii și să aleagă.

Noi așteptăm. Avem vreme să aș-
teptăm.

Crestături.

— **Români în Huedin.** Faptul în sine îm-
bucurător, că Români din Huedin și-au cumpărat
loc de biserică și vor să-și facă parochie, da pri-
lej multor șoviniști să se vaiere, și să strige că-i
năpădesc Români. Astfel mai pe urmă și în
»Ellenzék« din Cluj se plânge cineva (în nr.
din 29 Aug.), că Români se înmulțesc în »capitala
Călatei«. (Kalotaszeg fővárosa). Cică Români din
jur au întemeiat acolo, câți-va ani înainte, o
bancă, de-i zice »Vlădeasa« — după muntele care
stăpânește acel ținut românesc, — care bancă
avea la început un capital mic, și doi oficiali,
așezați într'o casă ținută cu chirie. Asta a dat
prilej unui avocat român să se așeze acolo, și
încetul cu încetul banca, într'un mod firesc, a
atras la sine pe toți Români, cari aveau lipsă
se iee bani împrumut. Astăzi — spune »Ellenzék«
— banca are capital de 3-ori cât la început, are
fond de rezervă, și mai mulți funcționari cu piști
bune, ba are în ulița cea mai de frunte și casa
sa, care plătește 20.000 cor., și ce e mai mult
au Români și un minunat loc de biserică, câști-
gat, cum se spune, tot cu ajutorul băncii.

— Astăzi — scrie acel cineva — este o întreagă
colonie românească în Huedin — care an de an face pe-
trecheri românești, ia parte la toate mișcările Românilor,
ba și pe strada (!) vorbește românește. (Auzi, groză-
venie. »Révașul«). Câți-va zileri valachi, cari până aici
se ruginau de limba lor, și s'au fost alipit de biserica
rom. cath. și nu-și prea arătau naționalitatea, acum se
mărturisesc cu fală, că-s Români, și pe frumosul loc, ce
și-au cumpărat, azi mănă se va ridica o biserică valahă
mai impunătoare decât cea rom. cath. și cea ev. refor-
mată, care va vesti despre cuceririle Valachilor în Huedin.

Încrăstăm cu bucurie aceste fapte bune ale
fraților din Huedin, cari laudă singure pe o formă
și poporul și conducătorii lui. Cât pentru văică-
ririle din »Ellenzék« le ținem de tot neîntemeiate
și credem, că nu pot se provină din sinul adevă-
ratului popor maghiar din Huedin, care știm că
trăiește în bune raporturi cu Români din locali-
tate și din jur. Dacă ar fi să se îngrijoreze »pa-
triotul« din »Ellenzék«, ar trebui să se uite la
alte cuceriri din Huedin, și nu la ale Românilor,
cari locuiesc de veacuri străvechi în aceasta țeară,
și alcătuiesc un zid puternic în jurul »capitalei«
frumosului ținut al Călatei. Doar și cusăturile

FOIȚA RĂVAȘULUI

Cum să tîrgue Moșul.

— Cum dai ciubărul bădică? —
— Cum îl dau? De, patru libre. —
— Ei, da-i scump, ce cei atâta? —
— Cum? E scump? Doar' patru libre
Nu-i atât, e chiar puțin,
Dar' — *mi-i da ș'un pic de fîn.* —

— Ei, da-i scump, lasă-l mai lesne...
O fi scump, mă tem eu tare. —
— Urle smeii 'n cin' să teme,
Doară vezi că nu-s călare,
Și calu-i cam ostenit,
Eu de drum sunt flămînzit,
Dar' — *mi-i da ș'un pic de pâne,*
C'apoi nu mînc până mîne. —

— Dar va curge, că-i uscat...
la, să vede, zău, prin el!
— Urle smeii 'n cin' nu crede,
Doară uită-te la el,
Că-i făcut din brad, cum zic,
— *Mi-i da și slănină un pic.*

Chimu.

Familia.

Până a nu avea istorie scrisă, — povesti-
rea tuturor străduințelor și luptelor amare, ce a
dus neamul omenesc pe calea înaintării — în
întunerecul depărtat al veacurilor îngropate adânc
în pământul vechiu, până unde numai dăm de
rămășițe omenești, pretutindenea dăm de omul
ce trăește în societate, dăm de urmele familii.
Pe cei dintâi oameni — Adam și Eva — Dum-
nezeu i-a pus să trăiască în societate, cu ei a
făcut Dumnezeu cea dintâiu familie. »Nu este
bine omului să fie singur« a zis Domnul după-
ce zidise pe Adam, și cuvintele acestea dumnezeiești
s'au schimbat în lege nestrămutată, care de atunci
și până azi, și de acum până când neamul ome-
nesc se va stînge de pe pământ, a ținut legate
laolaltă deosebitele neamuri ale lumii. O lege e
aceasta scrisă de Dumnezeu în firea omenească,
în înțelesul căreia omul nu are să trăiască sin-
gur, ci în familie, și familiile ear să nu fie sin-
gure, ci mai multe familii să se adune în sate și
orașe, cari apoi multe-multe laolaltă să se adune
ear într'un întreg și să dea ceea-ce numim țară.

Dumnezeu dând o astfel de fire oamenilor
— de a trăi laolaltă, și nu risipiți, împrăștiți, —
n'a avut altă țintă de cât să apropie cât mai
mult pe om de om, să iese la iveală și să cu-
noască și ei că sunt cu toții frați, și că așa dra-
gostea frățească trebuie să le fie de călăuz.

Dar închegarea asta, strângerea asta laol-
altă a neamului omenesc nu a mers cu una cu
două. Până în zilele noastre am ajuns numai
acolo, ca cei de un neam, de o lege și limbă să
ținem laolaltă. Au trecut mii de ani până când
s'au format popoare deosebite, sunt ear mii de
ani de când trăesc pe lume oamenii împărțiți
după limbă, și cine știe câte mii vor mai trece
până când oamenii se vor simți legați mai tare
laolaltă prin aceleași lipse sufletești, cari să fie
îndestulite prin aceleași învățături și mîngăeri a
legii creștine. Că oamenii trec tot mai mult dela
ceea-ce e trupesc, material, la ceea-ce e sufletesc,
spiritual, e lucru de toți știut și nu avem decât
să ne aducem aminte de popoarele nomade (ce
se mutau dintr'un loc într'altul), cari afară de căști-
garea hranei lor și de apărare, aproape nu cu-
noșteau alte lipse, pe când astăzi într'un oraș de
pildă, și cel din urmă cocîș simte trebuința unei
foi, ce-o cumpără cu 2 fil. și-o cetește acolo pe
capră sus.

Dar ori prin câte schimbări a trecut nea-
mul omenesc, ori cât s'a schimbat felul său de
viață, ori cât au crescut lipsele sufletești ale lui,
familia a rămas ca vatra acestei vieți, unde a
luminat și va lumina făclia ce a condus și va
conduce neamurile. După-cum e familia, după-cum
vor fi însuflețite și conduse de învățături curate
famiile unui neam, sau vor fi întunecate de ne-
știință și de patimi, așa va înflori sau va da

minează și spovedește la credincioși, lucrând prin asta, la mântuirea lor sufletească...

La oarele 8 Arhiepiscopul e condus de la cor-telul parohial de toți preoții conlurgisitori și de diaconii Claris. Dr. D. Fireza și A. Bologa, spre a continua actul consacării și a servi s. liturgie.

Înainte de s. liturgie explică poporului însemnătatea diferitelor acțiuni rânduie la consac-rarea bisericilor. Tot odată se iscălește un act în care se constată anul zidirei bisericii din Pa-roșeni; cine a fost pe vremea aceea pontifice, cine rege al Ungariei și prefect al comitatului Hu-nedoarei și cine curatorul primar al bisericii din Paroșeni; iscăind și preoții concelebrați, ju-dele comunal, cantorul și învățătoarea, actul se așează dimpreună cu s. moaște a 3 martiri în masa altarului. Apoi se începe s. liturgie.

După cetirea s. Evanghelii Episcopul ține o predică poporului; resună frumos biserica de gla-sul cel dulce al Prea Bunului Arhiepiscop și ade-veratului părinte. Rădicat în sfere mai înalte Dzezevi și lăpădând toată grija cea lumească dela mine, îmi ziceam sufletului meu, despre Ilustrul nostru Episcop, cu psalmistul, »zelus domus tuae co-medit me«.

După s. liturgie bine-cuvântă pâinea și bo-tează pe toți din biserică și face slujbă pentru sufletele celor repausați din parohia Paroșeni. În sfârșit primește reverințele onorațiilor din Vulcan, Lupeni, Iscroni.

În timpul acesta sosește și Prea On. Domn Dr. Iacob Radu, vicarul foraneu al Hațegului, spre a saluta pe părintele său sufletesc.

La 1 oară urmează banchet în sala școlii, prezenți cam 35 persoane. Ilustr. Sa toastează pentru poporul care s'a străduit mult întru edificarea bi-sericeii și pentru toți străinii »cari după cum v'ed, zice Ilustritatea Sa, arată dragoste cătră bi-serica noastră, și bine și în frumoasă armonie trăiți laolaltă. Dovadă despre aceasta îmi servește împrejurarea, că Spect. Domn Victor Maderspach a donat chiar azi 400 cor. pentru cumpărarea unui clopot la biserica, ce azi am consacrat-o, și a iertat și o competență ce o avea față de sus atinsa biserică, în urma unui proces neatârnat de voința sa«.

În locul al II-lea amintesc toastul parohului rom.-cat. din Lupeni, Budai, și a parohului nostru gr.-cat. Ioan Pataki, ambii în onoarea Ilustrității Sale D-lui Episcop.

Până a decurs banchetul, și poporul a prânzit în cimitieriu, punând pomană și fiind oameni din toate comunele din valea Jiului, ba chiar și din România am observat. A urmat și o horă minunată jucată de cei mai tineri și tinere.

(Va urma).

Cu 1 Septembrie începe nou abonament

la

„Răvașul“ Pe $\frac{1}{4}$ de an costă 90 fil
 „ $\frac{1}{2}$ „ „ „ 1.60 „
 „ $\frac{3}{4}$ „ „ „ 2.50 „

Cetitori, lășiți „Răvașul“ câștigându-i fiecare
 câte un nou abonat.

Restanțierii să binevoiască a-și achita datoria!

În familie, azi mai mult ca mai înainte, trebuie să arză focul adevăratei iubiri de neam. Dragostea aceasta la noi în deosebi, acum când cei dela putere ne amenință învățământul popular, trebuie să fie foarte mare, nu numai cu cuvântul ci și cu fapta. — În familiile noastre altă limbă de cât limba noastră dulce și mlădioasă se nu se audă. Mai ales avem sate mărginașe, unde și preotul și poporul mai mult le place să vorbească în limbă străină; aicea trebuie multă muncă și multă în-suflețire. Să ne interesăm de tot ceea ce e ro-mănesc, dar mai ales de ziaristica noastră. Acuși vom rămânea numai cu foile și cărțile românești, — dacă primejdia ce ne amenință, se va deslănțui. Cu o ziaristică însă cum e a noastră, rămași în luptă fără spriginul școlilor, am avea cam puțini sorți de izbândă. Să ne întemeiem ziaristică să-nătoasă, și națională, cu care să putem aștepta amenințările dușmane, să sprijinim cărțile ce ti-păresc la noi și stau cu anii în librării, ori de ce natură ar fi, științifice ori literare, ca așa autorii lor să poată munci mai departe, iar roadele să ni-le împartă noauă tuturor. Până ce nu vom avea în fie-care familie o foaie românească, și cărți mărunțele și mai mari, ce es acum din bi-bliotecile noastre destul de numeroase, nu putem se fim mulțămiiți cu noi înșine.

Eată ce câmp de muncă se deschide azi unei familii românești.

Încredere și nădejde.

Suntem un neam tinerel, un neam, ce abia pășim în viață și pașii ni-s încă slabi și nepri-cepuți pe drumul noroadelor mari. Încă n'am ajuns să ne pârguim, să ne bucurăm de rodul muncii noastre și deja și începem să ne săpăm mor-mântul, o groapă largă, groapa vieții noastre; și noi cu mintea noastră ne glăsuim cântecul morții, un cântec jalnic, căci un neam întreg e îmbrățișat în dureroasele lui slove amare.

Dar ce ne lipsește? unde zace isvorul jalnic al tristelor noastre năcazuri??!

Suntem frați dulci, copii dragi ai aceleiași mame iubite. Obârșia noastră a tuturor se pierde neguroasă, dar înălțătoare, în vremutele cute ale bătrânei vremi. Și ni-e dulce și dragă povestea trecutului, lăsat noauă peatră scumpă și slovă sănină, dar colbuită prin încrețitele de veacuri hrisoave și cronici. Fântâna vieții sbuciumate a părinților nostri e plină încă de răcoroasa cân-tare a vitejiilor trecute și noi — acum când se pășim în lume n'o mai înțelegem, nu-i mai pri-cepem rostul, povestea și îndemnul... N'o mai pricepem!

Neînțelegerea se incuibă în sinul nostru și nu mai ascultăm de dulcele șoapte ale trecutelor obiceiuri...

Schiopătând în mijlocul vâltorilor vieții vin feciorii tăi, tu neam bătut de învățătura cuminte a vremii, și-ți spun, îți cântă isprava vitejeii tale: »tu ai fost puternic și viteaz în luptă, dar puterile tale s'au tocit de sărăcie și de stricăciune. Trupul tău e plin de rane și mintea ți-e prea slabă, ca să poți ținea rost cu viața și alergul marilor no-roade... Stăi pe loc rămâi și rabdă; noi tinerii: — înainte printre străini! — bătrânii și rămași la vatră, se plângă!«

Aceștia ți-s feciorii, tu dragă mlădiță de crai; aceștia-s hrăniții din truda și sudoarea ta? Ei au cules rodul bogat al vitejeii tale! Ajuns'a surcelul coapsei tale să-ți calce în picioare cu mângăieri mincinoase trupul tău putred pentru ei?!

Aceștia nu-s feciorii tăi, aceștia nu-s aleșii ieșiți din coapsa ta și așteptați cu dor de dra-gostea inimii tale! Ei sunt vrășmașii, sunt usur-pătorii numelui tău...

Dar unde ți-s copii, copii dragi ție; viță din sămânța ta; copii buni, cari se-ți înțelegă grija și năcazul tău? Unde-s ei, unde-s? Răpi-tu-ia valul vremii și pe ei, înghețatu-lea vorba pe buze, sau snoșiți de greutatea întunerecului ce-i apasă și-au uitat ei gândul boltit în minte?... Unde-s ei?

Aici sunt, aici e și proapta bătrânețelor tale! Rabdă cu tine; ei nu-și bat joc de viața, munca și sărăcia ta; trăesc și mor cu tine. Ei nu-ți pov-vestesc minciunile preinșilor tăi feciori. Nu-și bat pieptul și nu strigă, că »te au drag, numai să stai pe loc, se-ți stămperi năcazul, ce-ți paște sufletul!« Ei? Ei rămân pribegi în coliba părin-tească, își uscă lacrimile și-și scutură gândul străinătății pe pământul câștigat și hrănit cu sângele tău.

Ear când e vorbă de fapte, — ei sunt cei dintâiu, cari se aruncă în sgomotul și vâlmașagul luptei și pe flamura lor roșie e scris cu sânge și cu slove de foc o vorbă, o vorbă-doue: Încre-dere și nădejde. Doi stropi calzi și curați, storși din frământarea minții și sufletului lor. Ei luptă, luptă mereu și-și dau sufletul pentru tine, în mijlocul viscolului vremii ei își slăesc sângele și topesc carnea de pe oasele lor în luptă și-ți croesc viitorul, un viitor mai bun ca vremea de azi și care se samene la față mai multșor cu frumosul trecut de eri.

Aceștia ți-s feciorii. Acesta e sânge din sângele tău și carne din carnea ta, tu neam al meu!... Dar îs puțini la număr acești copii buni; stai se-i numeri pe degete, și din lupta ce o poartă, din flacăra inimii lor aprinse nici odată n'ai să tragi vre-un folos, până-i lași singuri, până numai ei de capul lor merg înainte, să-ți croiască soarta. Și dacă vrei tu neam ales, dacă vrem cu toții, ca ei să umble în plin, să ne încălzească inima cu ferbințele sufletului lor, se-i luăm între noi, să ne unim cu ei în tot ce dorim, în tot ce vrem.

Neam desmoștenit, suntem pe pământul, ce acopere cenușa părinților nostri. Și noi stăm pe gânduri, lăsăm roata lumii să se învârtă și ră-mănem bătuiți de patru vânturi, săraci, slăiți și goi... Unde ni-e capul? Unde ni-e mintea? Gând curat se ne sbuciume creerul, căci miruiți în frunte suntem. Frați de-un sânge laolaltă, cu socoteală înainte!

Să-ne răsboim cu inimă curată și cu nădejde în izbândă. Atâta ni-e slobod și atâta ni-e vrutul! Să ne stringem șirele, să umple golul de până acum din tabără; să adunăm grăunțe de grăunțe din cei de un sânge; să fim mulți cu un gând, căci mulți ca nisipul mării suntem; — dar una ne roade, că nu ne știm înțelege.

Să nu ne temem și să nu ne plângem cu hohote muierști, că ne paște sărăcia și năcazu...

— tărie și încredere, mai vartos încredere în noi și drumul ni-e bătut de jumătate.

Plânsul e bun pentru femei și copii, — băr-bații?... la plug și la coasă, la greul luptei. Așa vom fi și bogați; așa vom ști să ne ținem pa-raua legată în năframă cu șapte noduri și nu se-i dăm vânt în buzunarul străinului — înainte chiar de-a o fi câștigat. Dar cine se ne povē-țuiască, cine se ne arete drumul, ce avem se-l batem?

Bătrânii trecuți și încreții prin vijeliile vremii se ne deee sfaturi, se ne învețe rostul lumii, pe care noi cești mai tineri nu-l pricepem, — căci n'am ajuns se-l putem pricepe noi de noi, — se ne învețe, se-l cunoaștem din pățaniile lor și ale altora; ear noi, noi se le sorbim miera de pe buze, se-i ascultăm, căci ei în mintea lor bătrână au gândul noroadelor cumiții. Asta se ne fie ținta, asta vrutul și rostul vieții noastre: Încre-derea în noi înșine.

Noi săracii de legi, ca să putem regăștiga și păstra moștenirea stropită cu sângele cald al părinților, trebuie se ne încredem în sfatul celor cumiții, se ne adunăm cu drag în jurul lor; se ne unim strâns, ca viscolul primejdiei se nu ne poată desface. Sămânată în noi încrederea, frumoasă va crește o floare pe câmpie și mândră va rē-sări în sufletul nostru: nădejdea.

Ioan C.

Număr dublu. Numărul 36 al »Răvașului« neputând se apăra Sâmbăta trecută din pricina, că n'a sosit la vreme clișeul chi-pului de pe pagina întâie, — numărul de față ese în mărime dublă, rēplătind astfel cu bo-găția sa lipsa numărului din săptămâna trecută. — Am fi curioși se știm acum oare ce le place onorațiilor abonați mai bine, numărul du-ple bogat în cuprins și variat, care ar eși tot numai la 2 săptămâni, ori numărul mai ușurel, dar mai sprinten, de fiecare săptămână, ca până aci. Fie-care abonat își poate arēta pā-rrerea printr'o cartă postală de 5 fil.

Pe Valea Jiului.

— Vezi ilustrația. —

Jiul își tremură între malurile strimte apa curată ca argintul. Soarele îi sărută undele ti-nere, răcoritoare, și scaldă în valuri de lumină mândrele haine de sērbătoare a Jienilor, adunați ca la o chemare dulce și vestitoare de zile mai bune, să-și vadă vlădicul iubit, ce-a venit în mij-locul lor. Fețele aspre, îndurerate, fruntea brăz-dată de gânduri grele, și de mulțimea nevoilor ce de veacuri îi frământă, pare că se inseninează. Când de poporul năcăjit dela sate aproape nime nu se mai interesează în lumea egoismului de azi e o binecuvântare a ceriului, că se gă-sesc oameni de poziție înaltă, cari se intere-sează de năcazurile oamenilor nostri. De altfel episcopii au și datorință sfântă să-și cerceteze pe credincioșii lor, ca să cunoască durerile și lipsele ce-i bântue pe aceștia, și cu graiul de a-postol și cu muncă de binefăcător să îndrepte, să lumineze, să ușureze greutatele multe.

Ori cărui popor, dar mai ales poporului no-stru, care nu are domn mai mare decât pe vlă-dica, i-se umezesc ochii de bucurie și de plăcere, când vede pe cei mari ai lui în mijlocul alor sei. S'ar astupa apoi odată gura jidovilor socialiști, ce strigă mereu, că preoțimea și mai ales epis-copii cu averi mari, nu au nici o grije de popor, că sunt străini de el deși-s din sinul lui, pe când ei, — străinii — nu mai pot de dragul neamului nostru.

Eată de ce noi ne ținem de o deosebită da-torință, și simțim deosebită plăcere să punem la răvaș faptele doveditoare de interesul ce-l poartă față de neamul nostru conducătorii lui. Cu vorba, cu scrisul și cu ilustrații ținem să facem cunos-cut și celor ce au fost departe, ori cari nu știu nimic de astfel de invitațiuni canonice, dragostea cu care sunt primiți episcopii nostri, însuflețirea ce cuprinde inimile țeranilor nostri, când pot se-și vadă în mijlocul lor pe vlădica cel românesc. Alte intenții, alte gânduri nu ne călăuzesc, și nu pot se ne călăuzescă, când publicăm rapoarte — deși unele întârziate — și dăm ilustrații din visi-tațiunile canonice ale episcopilor nostri. Cu atât mai puțin pot să ne călăuzească gânduri ordi-nare de tămăiere sau reclamă pentru cei mai mari, față cu cari nu avem decât sentimentele curate ale iubirii de biserică și neam, ai căror reprezentanți sunt.

Și de altfel ar fi de dorit ca să ne cunoaștem tot mai bine diferitele ținuturi românești, să ni se lumineze mai mult lipsele diferite ale neamului nostru din toate părțile, și să pătrundem mai adânc în cunoașterea dorinții și puterii lui de a duce o viață creștinească și națională. Și nici când nu putem să le studiem acestea mai bine decât atunci, când poporului i-se dă ocaziune să mai iasă din viața monotoană, de toate zilele, ce curge pe aceeași ogașe. Atunci putem să vedem interesul ce-l nutrește față de biserică și neam, atunci ni-se desvălesc comorile ascunse ce zac sub un vâl gros, negru, ca și îngropate în inimile tinere, în sufletele curate, simple, ale poporenilor noștri.

Cu prilejul ăstor fel de visitațiuni canonice iasă la iveală într'adevăr unele din tainele ce ne-au ținut pe noi creștini și români în cursul atâtor veacuri vijelioase, pline de dureri nemărginite pentru noi; alipirea mare față de lege și biserică, dragostea pentru limba și obiceiurile noastre. Când vezi într-o astfel de ilustrație mândrul nostru port, cu cămeși albe ca argintul riu-rilor noastre de munte, în cari vor fi amestecați și stropi de lacrimi de durere, iile înflorite artistice a fetelor noastre cu rugă în obrazi, pieptarele albe ca zăpada a flăcăilor înalți ca brazii, cu cari sunt frați buni, îți pare că ai înaintea o arătate din alte lumi: un popor nobil, inteligent, mândru de ceea-ce este. Pare-că nu sunt ei cei apăsați de vremi și de oameni, pare-că nu sunt ei cei-ce și-au vărsat adeseori sângele pentru o soartă mai bună. Nu știu cum, dar mie mi-se pare un neam născut acum, de câți-va ani. »Săraci în țară săracă«, ei s'au oțelit mult, și pare-că nu le mai pasă ori de ce va mai veni asupra lor.

Trebuie numai să privim, ca din depărtare scena, pe care aparatul fotografic a încremenit-o cu măiestrie, ca să o vadă mulți multă vreme de a rindul. Nu trebuie să ne perdem în amănunte căutând figurile, — căci acelea abia se pot cunoaște, ci se privim întregul sat și sătenii și jurul, ca un colț de viață românească.

Câtă sărăcie este în acest colț! Ce garduri amărite, ce case șubrede și umilite; cât de seci sunt munții, ce strălucesc în zare! Cu toate acestea icoana vie, ce se mișcă în aceste rame sărace, cuprinde atâta bogăție de viață, atâtea comori de simțeminte. Ele se vedesc după încordarea cu care toate figurile se îndreaptă spre un singur punct central, de lumină și de iubire, — și care este — Vlădica.

Cam așa este aceasta pretutindenea, și cam așa ar fi întotdeauna la astfel de prilejuri. Ni-s'ar deștepta viața, ca să facă se dispară sărăcia în care tângim, dacă este cine să ne pună într-o mișcare, pe care să o simtă și masele largi ale mării de popor.

Gardurile sărăcicioase închid o ogradă mică, în care de multe-ori sunt numai două vacuțe, ori nici acestea, — dar în presara zilelor de sărbătoare pe sfiori întinse se pun în lumina soarelui ce apune comori de artă națională: minunatele cusături, vestminte de tot felul, ce nu au păreche la alte neamuri, și de cari ei, conștii de frumuseța lor sunt așa de mândri. — Cășile cu coperișele mari de paie ori șindilă, pare-că dorm de veci încremenite locului, dar în lăuntru icoanele sfinte acoper păreții albi cu povara lor ușoară de lemn, din cari se desprinde par-că un miros vechiu și sănătos, mestecat cu aroamă de busuioc uscat. Prin colțuri veghează umbrele strămoșilor, vechi urcători de munți înalți, și luptători pe plaiuri depărtate. Iar afară de pe podmolul ce încunjură ca un brâu lat casa, în serile în cari picură de sus pacea, și valurile de argint a lunii se împânzesc peste sat, cântă privighetori cu ochi de fată mare. — Munții sunt pleșuvi, au sărăcit și ei și am sărăcit și noi, ear cei bogăți ni-s luați de alții. De pe munții aceștia însă, în aerul limpede, curg doinele noastre vecinic trăgănite, și din vreme în vreme, glasul puternic din buciul vre-unui păstor, străbate ca un signal de răzbușare. Drumurile noastre sunt grele, satele pe la munte sunt rari și îndepărtate, dar când vine Vlădica pornește moșul cu barba de omăt, cu cârja lucie în mână, alături de voinicul cu pletele în vânt, cu ochii negrii ca de foc; baba

îngârbovită în rind cu fetele ce merg sprintene ca și căprioarele. Unde și unde dai de ochii mari, întrebători, cumiți de copii bălani. Ne crește inima de bucurie la astfel de prilej, și tot mai mult ni-se desvălește adevărul, că suntem un »neam de viță împărătească«, »genere et sanguine Romani«, cu suflet idealist, cu inimă ce se știe înflăcăra pentru tot ce e frumos, nobil, bun.

RĂVAȘUL CLUJULUI

— **Postul de capelan** în Cluj a devenit vacant de fapt. Dl Ștefan Roșian a fost denumit spiritual în seminarul nostru din Blaj și profesor suplent pentru rit și dreptul civil. Dînsul va rămăși Clujul în săptămăna viitoare. În locul d-lui Roșian va fi denumit capelan în Cluj dl Iuliu Florian, un tiner preot, care a absolvat teologia în Budapesta înainte cu doi ani, a făcut ca alumn al institutului »Augustineum« din Viena toate patru rigoroasele în teologie, și în luna viitoare va fi promovat la gradul de Doctor.

În legătură cu aceasta numire dl paroch-protopop al Clujului a făcut pași și pentru înființarea postului de al doilea capelan în Cluj, în vederea multelor agende și a multelor oare de catechisație la felurile școale din Cluj.

Astfel cu depărtarea d-lui Ștefan Roșian, parochia Clujului perde de o parte un păstor sufletesc foarte zelos și harnic, de altă parte speră a câștiga două puteri tinere asemenea mult promițtoare.

— **Pentru masa studenților** universitari din Cluj a mai dat dl Ioan Rusu, oficiant la judecătoria din M.-Uioara, 20 cor. Anume la cununia ficei sale Ana cu dl Ioan Boldor, dl Rusu a primit propunerea ce i-s'a făcut, ca să nu meargă cortegiul de nuntă în trăsuri la biserică, ci pe jos, și suma ce se cruță mai bine să o dea spre un scop filantropic. Astfel s'au cruțat 20 coroane. Pe lângă suma aceasta din »jocul miresei« s'a mai adunat cu acel prilej tot pentru masa studenților 33 cor. 72 fil., publicați deja mai înainte, laolaltă deci: 53 cor. 72 fil.

Dacă pretutindenea s'ar ținea în vedere principiul acesta de cruțare națională, și de susținerea obiceiurilor străbune, în folosul binelui de obște, câte nu s'ar putea face în scurtă vreme!

— **Lipsă de școli în Cluj.** Din 1 l. c. într-una se plâng părinții, că n'au unde să-și înscrie băieții, fiind prea puține școli elementare în Cluj și prea mulți băieți îndatorați a cerceta școala. Sărmanul popor în loc să aibă școli elementare, unde pruncii lui să capete învățatură gratuită, n'are unde să-și învețe nici plătind sume însemnate de bani și dacă nu-i înscrie, vine administrația și croește aspre pedepse asupra acelora, cari nu-și poartă fii la școală!

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

Pentru noua biserică din Cluj.

În timpul din urmă au mai dăruit la fondul pentru noua biserică gr.-cat. din Cluj.

Nr. 161. *Maria Crișan născ. Murășan*, din Cluj (Pata u. 11) 10 coroane;

Nr. 162. *Dr. E. Dăianu*, protopopul Clujului (sub marca »Dela Coșocna«) 10 coroane.

— Suma totală 20 coroane.

— **Catedrala cea frumoasă din Sibiu** a fost încredințată d-lui Octavian Smigelski să o zugrăvească. Nu ne îndoim un moment, că aprențiatul nostru pictor va face o lucrare vrednică de monumentala clădire, contribuind astfel la o nouă înfrățire sufletească a celor două confesiuni românești.

— **Un jubileu.** După-cum am cetit în foile ungurești, la Gherla s'a sărbătorit în zilele trecute jubileul de 25 ani de episcopie al Exelenției Sale Dr. Ioan Szabó. Nu de mult — în anul trecut — s'a sărbătorit la Gherla cu deosebită rezervă și în tăcere jubileul de 50 ani dela înființarea acestei episcopii. Astfel Ex. Sa actualul episcop a avut aproape jumătate din viața acestei tinere diecese, cărma ei. Un moment acesta foarte de însemnat, care totuși s'a sărbătorit în așa de mare tăcere, încât și noi, cari nu suntem tocmai departe de Gherla, numai din foile ungurești din Budapesta am aflat despre jubileu. Nu credem înse, că e folositoare bisericii răceala cu care se trece peste astfel de date istorice.

— **Faptă vrednică de imitat.** Cum ni se scrie, poporul din Petrilaca la indemnul și sfaturile înțelepte ale părintelui protop. de acolo Aron Gerasim și a fiului seu Eugen s'a hotărât și legat, că în crîșmă nu va mai bea, ca astfel se încunguiure păcatele, ce îmburuienează în crîșme, unde n'auzi decât injurături, vorbe spurcate, batjocuri și certe și nu vezi decât fețe schimonosite

și bătăi, apoi nefericirile, ce urmează și se țin lanț. Fie, ca Petrilăcanii să rămână statornici în hotărîrea adusă și să-i urmeze fie-care comună românească!

— **Cununii.** Emiliu Murășan, teol. abs. și Victoria Barbul și-au sărbătorit cununia în ziua de 4. Sept. n. 1904 în biserica gr.-cat. din Birseul-mare.

— Cununia d-lui Ioan Irimieș din Cluj-Mănăstur cu d-șoara Eugenia Bitea, fica preotului din Cut, a devenit mare eveniment pentru aceasta fruntașă comună. În ziua de 4 Septembrie au celebrat liturgie în biserica din Cut un canonic, Dr. Marcu, rector al seminarului din Blaj, asistat de 2 protopopi, Al. Dobrescu din Sebeșul-săsesc și Dr. E. Dăianu, din Cluj, fiu al Cutului. A predicat cu multă putere Dr. Marcu. Cununia au celebrat-o cei doi protopopi. Nănași au fost canonicul Dr. Marcu, cu d-na Rozor din Alba-Iulia și Valeriu Dăianu, notar în Mihalț, cu preastimata D-nă. Ospetul, foarte cercetat, s'a ținut în salele caselor dominiului seminarial din Cut. S'au rostit mai multe toast între cari a d-lui Dr. Marcu, Dobrescu, Dr. Dăianu, D. Avram, Stoian, s'au distins. Printre oaspeții numeroși s'a remarcat prezența unui inteligent țeran din Bănat, *Dimitrie Avram*, chinez (primar) în comuna Vasiova, de lângă Bocșa, care cu costumul seu interesant româneșc a atras atențiunea tuturor.

— **Stațiuni de învățatori.** În ultimele circulare arhidieceșane se publică concurs pentru ocuparea postului de învățator ambulant din parochiile gr.-cat *Pățiceu-Elciu*, din districtul protopopesc al *Dergei*, asemenea și la stațiunea docentală din parochia *Tecușul-săsesc*, în vicariatul *Făgărașului*. Terminul la amândouă e 20 Septembrie n. 1904.

În diecesa *Lugojului* sunt de a se ocupa 4 stațiuni cantor-docentale: *Lighet*, în protopopiatul *Ciacovei*, *Rudemori*, în protopopiatul *Ulpiei-Traiane*, *Stei*, în vicariatul *Hațegului* și *Parța* în protopopiatul *Timișoarei*. Terminul 15 Septembrie n. 1904.

— **În tractul Clujului** sunt de ocupat mai multe posturi de învățator, anume în Săn-Paul, Nădășel, Șard, Dretea, Ardeova și altele. — În *Feneșul-săsesc* a fost aleasă învățătoare doamna *Gizela Vilt* n. Turcu, din Blaj.

— **O confiscare nouă.** »Magyar Szó« spune, că inspectorul reg. de școale din comitatul Hunedoara vizitând zilele trecute școala din Banpotoc a găsit la învățatorul Sabin Bogdan o cârtică de versuri publicată de inv. Ioan Dariu sub titlul »Carte de diverse« (?) (poate »Căntece diverse«) și fiindcă versurile din ea sunt »agitări contra statului maghiar« (»az abban levő versek a magyar állam elleni izgatások«) inspectorul i-a confiscat cartea și a trimis-o procuraturii reg. din Murăș-Oșorheiu, care a pus deja la cale procedura contra autorului și răspânditorului, cum și pentru nimicirea cărții. Totodată a dispus prin judele de investigație confiscarea tuturor esemplarelor. Țara e mântuită!

— **† Dănilă H. Coste**, preot gr.-cat. în Chendrea, a repausat, la 3 Sept. n. în anul al 73-lea al vieții, al 50-lea al preoției sale. Înmemntarea scumpului defunct s'a făcut la 6 Sept. în cimitirul din Chendrea. Fie-i țărina ușoară și pomenirea vecinică!

— **La Sfântă-Măria-mare**s'a adunat și în est-an mult popor la locurile de peleginaj, Nicula, Strimba, Maria-Radna etc. La Nicula, scrie »G. T.« s'au adunat cam 5—6000 de oameni. Ar fi foarte de lipsă ca la astfel de ocazii să se țină exerciții spirituale regulate, în locurile acestea, sub conducerea unor preoți pricepuți. Astfel poporul s'ar întoarce din peleginaj cu mai mult folos sufletesc, și s'ar preveni unele abuzuri regretabile, cari se mai fac și acum cu astfel de prilejuri. — Foarte bine ar fi în astfel de locuri a lăți în popor cărticele bune și foi potrivite. Lucrul acesta s'a practisat de doi ani la mănăstirea catolică din Maria-Radna. Priorul acelei mănăstiri a împărțit și în est-an, ca și în anul trecut, sute de numeri din »Răvașul« printre credincioșii români, lucru care încă nici prin minte nu i-a trecut vre unui preot român de pe la Strimba ori Nicula.

— **Baronul Bánffy** se plângea într'un număr al ziarului seu »Pesti Hirlap«, că la înmemntarea fostului deputat Janicsary, preotul gr.-or. din Pesta a slugit și a cuvântat într-o limbă, pe care răposatul nu o putea înțelege. Am vrea să știm că în ce limbă ar fi trebuit să cuvinteze preotul ca și *repositul* să o înțeleagă!? Bar. Bánffy — cum se vede din articolul cu pricină — ar vrea ca la înmemntări să se slugească numai ungurește. Nu credem înse, că morții ar înțelege ungurește.

— **Recolta viilor** promite a fi foarte bună în anul acesta, atât de greu pentru economi. După ploile ce s'au slobozit de vre-o 2 săptămăni se îndreaptă mult și livezile. Se va produce și otavă dacă va fi o toamnă lungă.

— **Cereți relacsare de dare!** Pentru ușurarea traiului iubitorilor noștri țerani, în anul acesta nenorocit, trebuie să folosim toate mijloacele. Pe lângă cruțare, părăsirea vinarsului și a tăbacului ar fi o ușurare însemnată. De asemenea se poate ușura darea (birul, porția) de pământ, dacă cerem *relacsare de dare pe temeiul pagubelor pricinuite de secetă*. Articolul de lege 44 din 1883, §. 49, ne dă drept la aceea, ca darea de pământ să se împuțineze pentru economi în măsura, în care au fost păgubiți, de ape, grindină, secetă și alte nenorociri de acestea. Ușurarea se câștigă ușor și fără cheltuială. Păgubiții trebuie să arete lucrul acesta la primăria comunală, cu graiu viu, spunând, unde și câtă pagubă au avut. Pentru tipăriturile de lipsă la arătarea pagubei trebuie să se plătească cel mult 4 fileri de coală. — Ar fi bine ca preoții să arete credincioșilor lor cum să facă acest lucru.

— **DI Valer Pop**, fiul D-lui Leontin Pop, jude în pens. și curator primar al bisericii gr.-cat. din Cluj, a făcut cu bun succes examenul de jude-auditor în Viena. — Felicitări.

— **Rupere de nori.** Intre Aiud și Vințule-sus în noaptea din 6—7 Septembrie a. c. a fost o ploaie foarte mare. Linia ferată a fost stricată în lungime însemnată. Din pricina aceasta toate trenurile au întârziat câte 2 ore.

— **Incoronarea regelui Petru al Serbiei** se va ține în 20 Septembrie a. c.

— **Mulțumita poporului.** Aflăm, că preoții împreună cu poporul nostru credincios în mai multe comune au făcut rugăciuni de mulțumită lui Dumnezeu pentru ploaia, ce a trimis-o în toate părțile, care le împărtășe în mare măsură gândurile pentru anul acesta, și deosebit le a lungă temerea, ce o avea că nu va putea sămăna.

— **O bancă românească care-și cunoaște chemarea.** Banca »Silvania« din Șimleu, luând în socotină lipsa cea mare de nutreț din anul acesta, a hotărât să cumpere 50 tăetoare de paie, pe cari le va vinde, cu prețurile celea mai moderate și pe lângă așteptare, poporului dela sate.

— **Corneliu Pop Păcurar**, fost redactor al »Tribunei« din Sibiu și primul ei întemnițat, a murit între împrejurări triste în București.

— **Rugare pentru Asociațiune.** Comitetul aranjator al serbărilor ce se vor da în 21 și 22 a. c. în Timișoara, cu prilejul adunării generale a »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ne trimite un lung și călduros apel, în care roagă publicul românesc, și deosebit pe femeile române, ca să se înscrie de membre la »Asociațiune«. Din apel publicăm următoarea parte:

»Fiecare român știutor de carte trebuie să fie convins, că dacă noi nu vom sprijini instituțiile noastre culturale, acelea de nime nu vor fi sprijinite, — fiecare Român știutor de carte trebuie acum să știe, că instituțiile noastre culturale nici când n-au avut așa mare lipsă de sprijin material, și că noi nici când n'am fost așa de avizați de a ne apăsă și susținea cultura noastră națională ca acum; deci presupunem, că fiecare Român cât de puțin pătuns de iubirea neamului seu, trebuie să se simtă obligat a sprijini și materialmente instituțiile noastre culturale și prin aceasta a conlucra la promovarea culturii noastre naționale«.

— **Lăcomie jidovească.** Tot natul știe, că în țara noastră sunt stăpâni Jidani. În mâinile lor e comercial, capitalul, presa și mai bine de 1/3 din pământul roditor. Ei sunt mai mult reprezentați în dieta țării și în oficiile statului decât ori care naționalitate. Acestea însă nu li-s de ajuns. Vreau mai mult, și de ce să nu voiască, când știu bine, că toate dorințele li-se împlinesc. Povățuții de lăcomie cer în gazeta lor coșeră »Egyenlőség«, ca să se denumească fișpani din sângele lor și se vede, că vor și avea, pentru-că numita foaie spune, că vor fi denumiți fișpani jupânii Rosenberg și Gajari. — Nu ne-am mira de loc, dacă Jidovii ar cere să se schimbe numele Ungariei în Palestina.

— **Proiectul de lege despre reforma învățământului popular**, după cum scrie foaia guvernamentală, »Pester Lloyd«, va fi pertractat, în dietă, în luna Octombrie a. c. Să zice, că ministrul l'ar fi redactat de nou. Oare Dl ministru va fi luat în socotină la a doua redactare cererile drepte a I. P. S. noștri Metropoliti și memorandele Episcopatului gr.-or., a luteranilor și a învățătorilor gr.-or. din Episcopia Aradului?

— **Moartea Sultanului Murad V.** Din Țarigradul vechilor și războinicilor sultani de odinioară, vine vestea telegrafică despre moartea Sultanului detronizat Murad V., care din 31 August 1876 își număra zilele ce le mai avea de trai închis în palatul Ciragan de pe malul Bosforului. Murad urcase tronul la 30 Maiu 1876 după unchiul seu Abdul Aziz, detronat prin o conspirație de palat. Dovedindu-se însă de incapabil de domnie a fost depus și în locul lui a fost ridicat fratele seu Abdul Hamid, care domnește și azi.

— **O lege înțeleaptă** se pertractează acum în dieta din Anglia, prin care se oprește cu deservire pruncilor până la 16 ani, ca se fu-

meze. După legea aceasta acela, care vinde tăbac pruncilor sub 16 ani se pedepsește cu asprime în bani și simțitoare pedeapsă croiește legea și pentru părinții a căror prunci vor fuma.

— **Durerea esecutorilor.** Gazeta esecutorilor din Ungaria se plânge, că nu sunt esecutii și licitații, din cari trăiește o mare mulțime de familii. Constată cu durere, că în 1903 au fost cu 40,000 esecutii mai puține, ca în 1902. Noi însă credem, că e cu mult mai îndreptătită plângerea acelora cari zic, că cele 314,000 esecutii ținute în 1903 arată nefericirea țării noastre și miseria și nepriceperea poporului.

Focul din Câmpeni.

Despre groaznicul foc din Câmpeni un martor ocular spune în »Tel. Rom.« următoarele:

Focul s'a escat Mercuri, în 17 August st. n. d. am. pe la 4 oare. Era tocmai înmormântarea unui băiat al subjedului reg. Aurel Bârsan, și aproape toată inteligența din Câmpeni era în cimiterul bisericii gr.-or., când două detunături, apoi un stâlp de foc ce s'a ridicat din magazinul comercianților Csiki-testvérek, li-a atras atențiunea asupra pericolului. În momentul următor a cuprins focul grajdul medicului Dr. Alesandru St. Șuluț, de aici, ajutat de un vânt focul s'a răspândit grabnic și a cuprins casele lui Todoruț Morar, apoi peste stradă și peste casele avocatului Dr. Chirtop a sărit în grajdul lui Dr. Chirtop, de aci peste mai multe grădini și case în distanță de peste 300 metri a sărit în casele de lângă păraul Brătineasa ale lui Iosif Karl și în 15 minute tot teritorul din centrul Câmpenilor a fost cuprins de flăcări. Pe stradă nu puteai umbla din cauza ferbințelei enorme. Stâlpii dela telegraf și instalațiunea electrică a fost în câteva momente distrusă. Podurile peste valea Certegii. ce curge prin mijlocul piațului, au ars, afară de unul pe care l'au mântuit Abrudsătenii după sosirea lor. Podul cel mare peste Arieș încă a prins foc, dar a fost mântuit.

Lupta cu focul.

Pompierii din Câmpeni încearcă să localizeze focul dar sunt siliți să se retragă, lăsând 2 tulumbe pradă flăcărilor. Dela locul incendiului spre sud au ars toate edificiile până lângă riu, spre est a rămas un singur edificiu, al părintelui Cothișel din Certege, apărât de mai mulți Certegeni bravi în ajutorul cărora au sosit Bistrenii pe la oarele 6 p. m.

Ajutorul Abrudenilor.

Primul ajutor l'au dat Abrudsătenii, sosind la fața locului la oarele 5 și 15 minute cu patru tulumbe și cu oameni curagioși, cari prin foc și peste poduri ce ardeau străbat până la hotelul »Lucia«, în pivnițele cărui se afla spirit rafinat în valoare de 6000 cor. Acest punct era cel mai periclitat, pentru-că aprinzându-se spiritul, trebuia să cadă jertfă flăcărilor și hotelul Csiki, alte negustorii române din jurul lui, oficiul postal, judecătoria cu cărțile funduare, cuartirele forestierilor erariali, cari erau în nemijlocitate apropiere de partea nordică a satului, unde se află locuința lui Vasilie Chirtop, Dr. Preda, institutul »Doina«, Romul Furdui, și alte circa 100 de case cu biserica gr.-or. și rom. cat. Pompierii din Abrud sosesc la orele 5 și 45 minute, nu mai pot însă străbate prin foc, ci mântuesc ce mai pot din oficiul perceptoratului reg. și dela notarul public reg. Pe la 8 ore pot străbate în piață și sting cu succes edificiile din apropierea institutului »Doina«.

Pagubele.

Din case nimic, sau aproape nimic nu s'a putut mântui. Vieți omenști însă n'au căzut pradă incendiului. Au ars 20 porci, 1 vițel și toate galițele din curțile incendiate.

Cele mai însemnate edificii au fost toate asigurate. Cu toate acestea pagubele sunt enorme, pentru-că focul a devastat nu numai etagele de lemn, ci și parterele de peatră, sfășind zidurile; au ars aranjamentele din odăi, cancelaria advocațională a Drului Chirtop, din care nici cărțile principale nu le-a putut scoate. S'au făcut scrum banii și hârtiile de valoare din toate casele Wertheimiane, atât a Drului Chirtop, Dr. Șuluț, a comercianților, cum și în cassa comunei, a eforiei și a bisericii gr.-or. aflătoare în edificiul școlar.

Paguba cauzată trece peste 1 1/2 milion coroane, din care cel puțin 80 mii cad în sarcina Drului Chirtop, asigurat pentru 32 mii, și eară circa 80 mii cor. în sarcina Drului Alesandru St. Șuluț, în mobiliar, bani, aur și hârtii de valoare etc. Asigurat n'a fost de loc.

Nepăsare păcătoasă.

Infiorătoare a fost nepăsarea ce o am văzut la poporul nostru din Câmpeni. Bărbații din centru orașelului erau la casele lor, lucru încâtva de înțeles. Ear câmpenarii delurenii, adunați în

cete, priviau de pe dealuri priveștiștea infiorătoare. Atâta nepăsare n'am constatat nicăiri în Munții-Apuseni.

Biserica gr.-cat., după mărturisirea celor prezenți, se putea mântui cu un ciubăr de apă. S'a aprins ușa dela turn și nime nu s'a îndurat să o stângă, din ușă s'au aprins scările și astfel turnul coperit cu tinichea, și numai după arderea turnului s'a aprins coperișul de șindilă al bisericii.

Arderea bisericii gr.-cat.

Un alt martor povestește în »Unirea« următoarele:

Pe drumul ce duce dela Bistra la Câmpeni la tot pașul întâlneam pe șanțurile drumului femeii cu copii în brațe, fiește-care cum a putut scăpa. Femeile plângeau, copii plângeau, fiecare privind, cu durerea în suflet, cum le mistuește focul tot ce au avut. — Multe femei mă rugau să spun bărbatilor, că ele cu copii sunt pe aici. Servitoarele cu câte 3—4 copii mă rugau să spun domnilor, că au scăpat cu copii prin Arieș și sunt aici. — Eu am înaintat pe drumul țării până la 1/2 Klm. dar mai aproape nu am putut, deoarece flăcările se aruncau ca bălaurii prin aer la distanții foarte mari, ear șindilele aprinse sburau ca stelele peste noi. Am lăsat drumul țării și am suit pe dealurile de miază noapte, de aci da vântul și mâna flăcările spre meazăzi.

M'am apropiat de biserica noastră gr.-cat., coperișul și turnul deja erau mistuite de flăcări. În acest moment flăcările au început a eși pe ferestile bisericii chiar așa cum ies din cuptorul de pâne. Peste 10 minute frumoasa noastră biserică din Câmpeni, care era podoaba bisericilor gr.-cat., era o adevărată ruină rămasă de foc.

Când ardea mai teribil biserica aud, un sunet plângător, a crepat un clopot; în momentul următor aud un sgomot, cad clopotele prin turn în jos; după aceea cad toate lemnele pe clopote și clopotele încep a ferbe. Peste câteva oare în locul unde au picat clopotele se aflau 3 grămezi de material brut, clopotele s'au topit. Dimineața am intrat în biserică, ca să ved de a mai rămas ceva, dar nu am aflat altceva de cât cenușe și pe prestol a rămas o cruce de metal.

Ca o minune comunic, că între ruinele școalei gr.-cat. s'a aflat fotografia Metropolitului Vancea, neatinsă de flăcări.

TREBURI ECONOMICE.

— **Câmpie**, August 1904. Era timpul, ca fie-care ținut să-și aibă foaia sa; de aceea când a apărut »Răvașul« toți ne-am bucurat, și cu drag l'am așteptat, ca pe o foaie săptămânală, care avea să aducă vești din toate părți, dar cu deosebire din jurul Clujului și Câmpiei. Am observat înse, că de prin Câmpie puțin să scrie, cu toate că chiar pe aici ar fi multe de îndreptat. Răceala și nepăsarea lătită atât de tare printre toți Românii de o potrivă, numai cu greu lasă să străbată și pe aici lumina culturii în sinul poporului. Chiar și »Răvașul« puțin teren a cuprins până acuma, cu toate că chiar și aici în Câmpie am avea exemple de imitat, de pildă foia ungurească »Mezőség«, care o afli la toți Ungurii de pe aicea.

Multe lucruri le fac Românii noștri rău și pe dea'ndoasele, dar nicăiri nu se simțesc așa tare urmările cele rele, ca la lucrul câmpului, în forma cum au învățat-o dela moși și strămoși. Vedem, că în vremea de acuma oamenii tot după aceea se bat, ca să schimbe lucrurile cele vechi cu altele nouă mai ușoare de împlinit și să aducă un venit mai mare. A trecut timpul ca să stăm cu cultivarea pământului tot acolo unde au fost moșii și strămoșii noștri, pentru-că lucrul pământului după forma aceea nu mai aduce atâta câștig, ca să putem plăti datoriile, cari din zi în zi se înmulțesc tot mai tare. Astăzi nu ne mai putem mulțumi cu produsele pământului, ci trebuie să recurgem la un alt factor mai puternic, la industrie, pentru a ne înlesni traiul și a ne câștiga pânea de toate zilele. Putem vedea prin toate părțile, că proprietarii mari, lucră aproape tot numai cu mașini, așa: ară, samână, seceră, cosesc, îmblătesc și alte multe lucruri le fac tot numai cu mașini, pentru-că le vine mai ieftin și lucră mai cu spor. De aceea, cred, că ar fi sosit timpul, ca și noi, câmpenii, să ne trezim din lertargia în care am zăcut până acuma, și să luăm exemplu dela Românii cari trăiesc printre Sași sau cel puțin să încercăm a lucra așa pe cum se scrie în foile economice despre îmbunătățirea și lucrarea mai ușoară a pământului, care este singurul nostru isvor de venit.

Cunosc firea oamenilor noștri. După cum s'a fost esprimat și »Răvașul« în unul din numerii săi, că »la ai noștri nu le prea place a ceti lucruri economice, cei fără carte nu cetesc, că nu știu, ear cei cari știu să țină că știu destul în cele economice, căci au învățat dela părinți, și nu ved

Wilheim Ignác

ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primește ori ce fel de
măsurare de pământ,
mappare,
arangeare de posesiune.

După acord marchează linia
căii ferate normale ori
înguste.

Prețuește moșii, esoperează și
valorează patente, pe lângă
onorar echitabil.

Ofertele sunt a se trimite la
adresa de mai sus.

46—50.

Pentru sezonul de primăvară și vară
recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

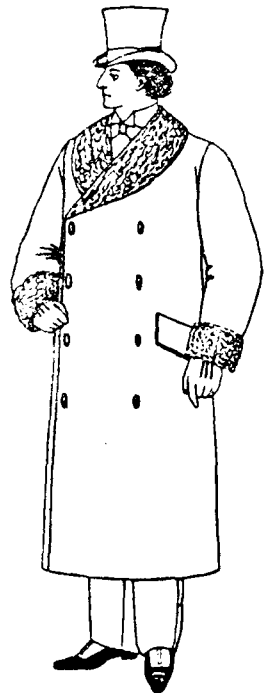
Cluj, (Kolozsvar) Mátyás király tér.

Haine de primăvară și vară.
Căpături de tranziție (Double, Ulster, Raglan).
Pardesiuri de primăvară.
Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).
Căpături economice, cupțuite cu stofă.
Haine negre de salon și frac.

Mare deposit de vestminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comanda din provincă
ca măsură e destul a trimite o haină veche.

21 (31—)

Cruce sau stea electrica dubla.

D. R. G. M. 88503.

Vindecă și înviorază, pe garanție: reumă, ischias, astma, viițitul urechii auzul greu, epilepsia, nervositatea, lipsa de apetit, gălbineala, durerea de dinți, migrena, impotența, influența, pre cum ori ce boală nervoasă. Acel bolnav, care cu aparatul meu Nr. 88503 nu se vindecă în cel mult 44 zile își capătă banii îndată înderept. Unde nu mai ajută nimic, mă rog a încerca cu aparatul meu. Sunt convins despre înviorarea lui sigură.

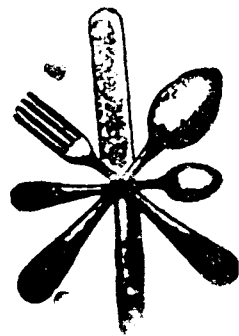
Prețul unui aparat mare 6 cor.
(de folosit la boale învechite.)

Prețul unui aparat mic 4 cor.
(de întrebuitat la morburii mai ușoare.)

Centrala de expediție trimite pe lângă rambursă ori anticiparea banilor în toate părțile în țeară și străinătate.

Scheffer D. Sándor
Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

13—24.

Gratis! O cumpănă de culină!

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat

mărfurile mele de argint mexican

renumite în toată lumea pentru eselența lor și anume:

6 cuțite de masă de argint mexican
6 linguri » » » » »
6 furcuțe » » » » »
12 cuțite de desert » » » » »

6 furcuțe de desert de argint mexican
1 lingură mare de supă » »
1 lingură mare de lapte » »
2 feșnice elegante de salon » »

46 bucăți la olaltă costă numai 6 fl. 50 cr.

După ori-ce comandă

pe lângă asta dau ca present pe răspundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine până la 12½ chilogr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și din lăuntru) pentru a cărui durabilitate și eselență calitate iau răspundere pe 25 ani. — Spediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european

3 fl. 40 cr. cu rambursă un vig de până de Scepusia pentru 6 cămeși bărbătești ori femești, 90 cm. lat. calitate eselență, garanție pe 6 ani; numeroase recunoștiință.

4 fl. 50 cr. cu rambursă 3 metri de stofă modernă pentru un vestmânt bărbătesc elegant, în coloare după plac.

Pentru 5 coroane trimit 4½ chlgr (cam 50 bucăți, puțin atinse) de săpun fin de toaletă, bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spezează:

18—21 Casa centrală de mărfuri

DENKER JÓZSEF

Budapesta, Hernád u. 54

Janovitz Géza

Atelier de croitorie și mare magazin de vestminte gata, pentru bărbați și copii.

Cluj, Wesselényi M. u. 26. (Casa Economului.)

Efectuiește ori ce comandă de haine, după măsură, în timp scurt. dacă se cere chiar și în 24 oare. x x x x x

Ține deposit bogat de haine gata mare parte făcute în atelierul său pentru bărbați și băieți, x x x x x

Serviciu prompt.

Croitură elegantă.

Stofe durabile și solid lucrate.

Prețuri moderate.

43 (1—10).

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuește

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual	Avere proprie
Cor.: 32,000.000	Cor.: 260,000.000
Dividende solvite	Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000	Cor.: 520,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, strada Kosuth-Lajos nr. 4. în palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:

Edimburg. (Anglia.)

53—.

Pentru 5 coroane

trimit 4½ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse,) de

săpun fin de toaletă,

bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spezează casa centrală de mărfuri Scheffer D. Sándor Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám. (37) 19—24.

La administrația „Răvașului“ se află:

„Visuri trecute“ de Al. Ciura.

Prețul 1 cor. plus 10 fil. porto.

„Căntece“ de Emil Sabo.

Prețul 1 cor. plus 10 fil. porto.

Tipografia

»CARMEN«

PETRU P. BARIȚIU

CLUJ

Ferencz József-út 58 sz.

Primește tot felul de lucrări, ce cad în branșa acestei măestrii, executându-le cât se poate de cu gust, în stilul cel mai modern și cu prețuri moderate.

Comande se primesc și la Librăria D-lui Erich Fabritius din Cluj (Piața Regelui Matia nr. 32.)

Ca prima tipografie românească în acest comitat, se roagă de binevoitorul sprijin al celorlalte institute românești, precum și al privaților.